

Oefenkansen Nederlands voor kinderen, tieners en jongeren in de Vlaamse Rand

Visietekst en handleiding

de Rand

Hoe goed ken je de Rand?

Hoe 'jong' is de Vlaamse Rand? Wat is volgens jou het percentage -18 jarigen in de Vlaamse Rand?

1. % inwoners jonger dan 18 jaar ligt **onder de 20%**
2. % inwoners jonger dan 18 jaar ligt **boven de 20%**
3. % inwoners jonger dan 18 jaar is **exact 20%**

Hoe goed ken je de Rand?

Hoe 'jong' is de Vlaamse Rand?

- Vlaams Gewest: 19,4% van de inwoners is jonger dan 18 jaar
- Vlaamse Rand: 22,6% van de inwoners is jonger dan 18 jaar

Hoe goed ken je de Rand?

Hoe groot is de diversiteit onder de jonge bevolking in de Vlaamse Rand (0 tot 17-jarigen)? Hoe groot schat je het percentage 'van buitenlandse herkomst' bij deze doelgroep?

1. Tussen de 25 en de 33%
2. Tussen de 33 en de 50%
3. Hoger dan 50%

Hoe goed ken je de Rand?

Diversiteit onder jonge bevolking

- Vlaams Gewest: 35,2% van buitenlandse herkomst
- Vlaamse Rand: 60% van buitenlandse herkomst

Hoe goed ken je de Rand?

Voor het eerst dit schooljaar gingen de KOALA-testen door. Gemiddeld voor Vlaanderen kwamen 15% van de kleuters terecht in de oranje en rode zone. De cijfers verschillen van regio tot regio. Hoe schat je dit in voor Vlaamse Rand?

1. Tussen de 15 en de 20%
2. Tussen de 20 en de 25%
3. Boven de 25%

Hoe goed ken je de Rand?

Gemiddeld voor het Vlaams Gewest praten 19,5% (ongeveer 1 op de 5 IIn) van de leerlingen op de lagere school thuis geen Nederlands. Hoe schat je dat percentage in voor de Vlaamse Rand?

1. Ongeveer 1 op de 3 leerlingen (33%)
2. Ongeveer 1 op de 2 leerlingen (50%)
3. Boven de 50%

Hoe goed ken je de Rand?

Thuistalen van kinderen op de scholen – cijfers 2019-2020

- **Leerlingen lager onderwijs**
 - Vlaams Gewest: 19,5%
 - Vlaamse Rand: 47,7% (schooljaar 2011-2012: 35,5%)
- **Leerlingen secundair onderwijs**
 - Vlaams Gewest: 16,7%
 - Vlaamse Rand: 39,8% (schooljaar 2011-2012: 23,9%)

Agenda

1. Aanleiding en doel
2. Visietekst en handleiding: grote lijnen
3. Terug in je gemeente: hoe begin je eraan?

Aanleiding

- **Snel veranderende context:**
 - ✓ Demografische evoluties
 - ✓ Veel nieuwe initiatieven door lokale besturen
 - ✓ Steeds meer uitvoerende partners op het terrein

- We zien **verschillende types initiatieven** en **verschillende types uitvoerende partners**: meer of minder aanleunend bij onderwijs of vrije tijd

Aanleiding

- We zien hoge en verschillende **verwachtingen** bij organisatoren, scholen, toeleiders en ouders
 - We krijgen **vragen van lokale besturen**: wat zijn de beste manieren om in te zetten op taalstimulering in de vrije tijd?
- Nood aan een kader voor de specifieke uitdagingen in de regio

Doel

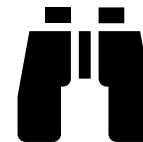
- We **kijken op dezelfde manier** naar ‘oefenkansen Nederlands voor kinderen, tieners en jongeren’ in de vrije tijd
- We maken **breed gedragen en bewuste keuzes** over hoe we die oefenkansen invulling geven
 - ✓ Lokale besturen: beleidsmakers, medewerkers, vrijwilligers
 - ✓ Ondersteunende partners
 - ✓ Partners actief op het terrein

Visietekst en handleiding

Visietekst

Handleiding/stappenplan met visueel kader

Visietekst

Nederlands en vrije tijd

- Talendiversiteit neemt toe
- Individuele meertaligheid is een troef
- Nederlands is voor heel wat kinderen, tieners en jongeren enkel de schooltaal
 - **investeren in oefenkansen buiten de school(m)uren wordt belangrijk(er).**
Waarom?
 - ✓ Nederlands als vrijetijdstaal, speeltaal
 - ✓ Oefenen buiten de schooltijd draagt bij aan de brede taalontwikkeling
 - ✓ Nederlands als verbindende taal (gemeenschapsvorming)

Visietekst

Nederlands en vrije tijd

- **Vrije tijd = ideale context**
 - ✓ Taal is functioneel
 - ✓ NL wordt gekoppeld aan leuke ervaringen

Visietekst

3 categorieën

Oefenkansen in de vrije tijd

Impliciet leren

Expliciet leren

**Regulier
vrijtijdsaanbod**

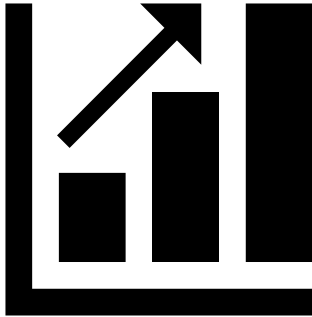
**Taalstages, taalbaden,
taalstimulerende
activiteiten**

Zomerscholen

Visietekst

Context Vlaamse Rand

Evoluties

- ✓ Talendiversiteit is groot en zal nog stijgen
- ✓ Nood aan oefenkansen zal nog toenemen
- ✓ Verschillende niveaus en noden op het vlak van taal: niet elk kind heeft nood aan taalremediëring

Visietekst

Categoriaal aanbod

- ✓ Groep anderstalige kinderen, tieners en jongeren is groot en divers:

‘hét anderstalige kind bestaat niet’

- ✓ Enkel inzetten op categoriaal aanbod volstaat niet langer

- ✓

Bredere blik en gerichtere aanpak door lokale besturen in de Vlaamse Rand nodig

Visietekst

Regulier aanbod

= een (nieuw) actieterrein met veel

spontane taal oefenkansen voor ALLE kinderen

- ✓ eigen aanbod (speelplein, sportkamp ...)
- ✓ buitenschoolse kinderopvanginitiatieven
- ✓ jeugdbewegingen, sportclubs ...

Visietekst

Taalkansen buiten georganiseerd aanbod

Georganiseerd vrijetijdsaanbod

- ✓ Je kan kiezen om als gemeente in te zetten op categoriaal én regulier aanbod
- ✓ Visueel kader en handleiding helpt lokale besturen om bewuste keuzes te maken en daar acties op maat aan te koppelen
- ✓ Scholen en ouders overtuigen van taal oefenkansen in het reguliere vrijetijdsaanbod

Niet-georganiseerde vrije tijd

- ✓ Ouders informeren over (tweede) taalverwerving bij kinderen
- ✓ Ouders stimuleren om Nederlands zelf ook een plek te geven in het gezin

Visietekst

Brede kwalitatieve oefenkansen komen niet vanzelf!

- ✓ Begeleiders op maat omkaderen en versterken
- ✓ Kinderen naar het juiste aanbod toeleiden i.f.v. succeservaring
- ✓ Drempels wegwerken en toegankelijkheid verhogen
- ✓ Investeren in goede samenwerking met toeleiders, partners en scholen
- ✓ Investeren in ouders informeren
- ✓ ...

Visueel kader en handleiding

Visueel kader

1. Samenwerking
2. Doelgroep
3. Aanbod
4. Partners, begeleiders en vrijwilligers
5. Communicatie, toeleiding en inschrijving

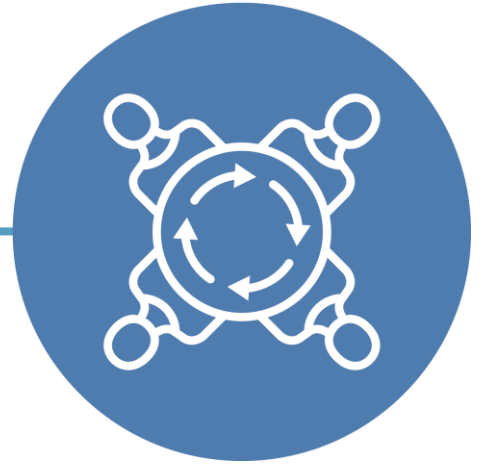
X Rigide stappenplan

✓ Inspiratie

✓ Leidraad voor een integrale aanpak die je op maat kan inzetten

Visueel kader en handleiding

1. SAMENWERKING

- Een integrale aanpak vraagt een **breed partnerschap**
- In de handleiding:
 - ✓ Wie kunnen die partners zijn?
 - ✓ Onderscheid tussen partners die je éénmalig wilt bevragen of informeren vs partners waarmee je samen de denkoefening wilt maken
 - ✓ Tips om partners betrokken te houden

Visueel kader en handleiding

2. DOELGROEP

Doelgroep in kaart brengen

- ✓ **Kwantitatieve** gegevens verzamelen van kinderen, tieners en jongeren (bijlage bij de handleiding zet je op weg)
- ✓ **Kwalitatieve** gegevens/inhoudelijke signalen verzamelen over/van kinderen, tieners en jongeren (voorbeeldvragen in de handleiding)

→ Kijk naar wat er al is!

→ Scholen zijn bevoorrechte partner

Visueel kader en handleiding

3. AANBOD

Het eigen aanbod en dat van anderen in je gemeente in kaart brengen

- A.d.h.v. een invultool bij de handleiding

- Breng gegevens over doelgroep en aanbod samen

Visueel kader en handleiding

3. DOELGROEP EN AANBOD

Analyseer samen met je partners

- ✓ Waar, wanneer zitten er hiaten in ons aanbod?
- ✓ Welke doelgroep(en) bereiken we onvoldoende?
- ✓ Waar zitten (onbenutte) kansen om in te zetten op taal?
- ✓ Wat gaan we niet (meer) doen, wat gaan we extra doen?
- ✓ Blijven we een categoriaal aanbod organiseren en zo ja, waarom en voor wie?
- ✓ Zien we het reguliere aanbod als actieterrein? Waar gaan we stappen ondernemen?

Visueel kader en handleiding

3. DOELGROEP EN AANBOD

Taalkansen binnen het reguliere aanbod: Hoe zorg je voor kwaliteit?

- ✓ Prioriteiten bepalen en (scherpe) keuzes maken: je kan niet op alle terreinen actief zijn!
- ✓ Begeleiders eigen aanbod versterken en coachen in hun talige begeleidershouding
- ✓ Andere aanbieders in je gemeente (jeugdbewegingen, sportclubs, uitvoerende partner,...) goed omkaderen en ondersteunen

Visueel kader en handleiding

3. DOELGROEP EN AANBOD

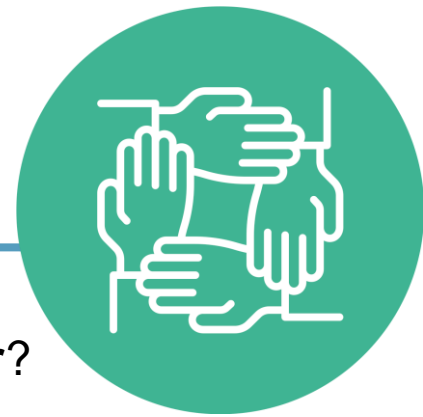

Taalkansen binnen het reguliere aanbod: Hoe zorg je voor kwaliteit?

- ✓ Scholen en ouders overtuigen van de taal oefenkansen die liggen in het reguliere vrijetijdsaanbod
- ✓ Werken aan toegankelijkheid van het aanbod (de 7 B's als instrument)

Visueel kader en handleiding

4. PARTNERS, BEGELEIDERS EN VRIJWILLIGERS

Ben je **zelf organisator** of werk je met een **uitvoerende partner**?

→ **De rol van je begeleider/vrijwilliger is cruciaal!**

- ✓ Denk na over wat je verwachtingen zijn – welk profiel van begeleider heb je nodig?
- ✓ Stem je ondersteuning en coaching daarop af
- ✓ Brief partners, begeleiders en vrijwilligers over lokale context

Aanbod	SPEELPLEIN	TAALSTAGE VOOR ANDERSTALIGE KLEUTERS	LEESHELDEN (provincie Vlaams-Brabant)
Doel	Spelplezier voor kinderen	Spreekdurf verhogen Woordenschat uitbreiden	Leesbevordering en leesplezier Woordenschat uitbreiden
Profiel begeleider	Jonge animator	Begeleider die spelenderwijs taal wil oefenen met anderstalige kleuters	Vrijwilliger die graag wekelijks een boekje leest met kinderen (2 ^{de} + 3 ^{de} LJ) en daarna creatieve activiteiten begeleidt
Wat verwacht je op vlak van taal?	Moet niet met 'taal' bezig zijn, wel oefenkansen geven via talige begeleidershouding	Bewust bezig met taal, ook in de voorbereiding van de activiteiten	Bewust bezig met taal, samen lezen met kinderen en begeleiden van activiteiten
Vorming en coaching	Bewustwording creëren rond eigen rol + tips in talige begeleidershouding	Hoe verwerven kleuters taal, talige begeleidershouding, woordenschat uitbreiden	Hoe verwerven kinderen taal, samen lezen met kinderen, talige begeleidershouding, woordenschat uitbreiden

Visueel kader en handleiding

5. COMMUNICATIE, TOELEIDING EN INSCHRIJVING

Communicatie

- ✓ Oefenkansen NL binnen het regulier aanbod: ga je hierover communiceren? Hoe?
- ✓ Binnen categoriaal aanbod:
 - Focus op de activiteit of op de oefenkansen taal? Wie is je doelgroep? Bijv. Sport- en (taal)stage, workshop vloggen,...
 - Let op met benamingen die hoge verwachtingen genereren (taalstage, taalkamp, taalbad, ...)

Visueel kader en handleiding

5. COMMUNICATIE, TOELEIDING EN INSCHRIJVING

Toeleiding en inschrijving

- ✓ Cruciaal voor moeilijk bereikbare doelgroepen
- ✓ Werkt alleen binnen een sterk netwerk / goede samenwerking tussen partners (win-win voor iedereen)
- ✓ Concrete en praktische afspraken zijn nodig
- ✓ Vermijd drempels bij inschrijving

Terug in je gemeente: hoe begin je eraan?

- **Hulp nodig? Ondersteuning door vzw 'de Rand'**
 - ✓ Begeleiden van een integrale lokale denkoefening in de faciliteitengemeenten
 - ✓ Inbreng expertise binnen een lokale werkgroep
 - ✓ Samen kritisch kijken naar aanbod en keuzes maken
 - ✓ Ondersteuning/advies bij communicatie en toeleiding
 - ✓ Ondersteuning/advies bij uitschrijven van het profiel van begeleiders, verwachtingen en omkadering
 - ✓ ...

Terug in je gemeente: hoe begin je eraan?

- **Hulp nodig? Vormingsaanbod vzw 'de Rand'**
 - ✓ Workshops om begeleiders in regulier aanbod te versterken (verschillende domeinen: sport, kinderopvang, speelplein,...)
 - ✓ Workshops om begeleiders van categoriaal aanbod te versterken (maatwerk)
 - ✓ Coaching begeleiders
 - ✓ Jeugdwerkcafé
 - ✓ Boest! je sportclub
 - ✓ Workshops 'Eenvoudig en helder communiceren'
 - ✓ ...

Terug in je gemeente: hoe begin je eraan?

- **Hulp nodig?**
 - ✓ **Digitale infosessie op 15 juni** voor medewerkers lokaal bestuur:
‘Aan de slag met de handleiding’
 - ✓ Meer info via **nieuwsbrief**:
<https://www.derand.be/taalpromotie/nieuwsbrief>
 - ✓ Of via **facebook**: <https://www.facebook.com/vzwderand.be/>

Vragen?

Opmerkingen?

Contactgegevens

Cindy Van Dijck

✉ cindy.vandijck@derand.be

☎ 0485 46 59 60

Jasmine Huttener

✉ jasmine.huttener@derand.be

☎ 02 456 97 91

jeugd@derand.be

www.derand.be

